

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра медико-біологічних основ фізичної культури

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОСНОВИ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Фізична культура)

другий (магістерський) рівень Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною комісією

Навчально-наукового інституту фізичної культури

«30» серпня 2018р.

Голова: Міщенко О.В., к. фіз. вих.,

доц. Міщенко

Розробники:

1. Заїкіна Ганна Леонідівна, доцент, к. психол. н., доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафе,
медико-біологічних основ фізичної культури

Протокол № 1 від «30» серпня 2018р.

Завідувач кафедри
Калиниченко Ірина Олександрівна, д.м.н., професор.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання		
Кількість кредитів – 3	Магістр	Вибіркова		
		Рік підготовки:		
2-й				
Семестр				
Загальна кількість годин – 90		3-й		
		Лекції		
		14 год.		
		Практичні, семінарські		
		14 год.		
		Лабораторні		
		год.		
		Самостійна робота		
		60 год.		
		Консультації:		
		2 год.		
		Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Професійна орієнтація майбутнього захисника Вітчизни повинна здійснюватись не лише на основі знань професійного спрямування, але і уявлень про надання домедичної допомоги, оволодіння якою досягається, насамперед, шляхом конкретного ознайомлення і практичного опанування елементів середнього, молодшого медичного працівника, санітарного інструктора безпосередньо в військово-польових умовах.

Ознайомлення студентів з основами медичних знань, основами військової гігієни, особливостями надання першої допомоги пораненим бійцям, основами епідеміології має бути одним із провідних етапів у формуванні їх професійної орієнтації, оскільки процес опанування знаннями і навичками першої допомоги, профілактики інфекцій тощо наближає діяльність захисника Вітчизни до майбутньої роботи.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування компетентностей щодо здатності усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії «Захист Вітчизни», здатності ефективно реалізовувати завдання зміцнення обороноздатності держави, володіння базовими знання з основ медичних знань, принципів організації надання домедичної допомоги в умовах бою, польових умовах, у військовій частині під час проходження служби, здатності до пропагування та реалізації навичок здорового способу життя майбутніми захисниками Вітчизни. Крім того, необхідно сформувати компетентності набуття необхідних знань з питань догляду за хворими з гострими формами захворювання, отруєннями, травмами, з основ епідеміології, здатності використовувати навички виконання різних процедур по догляду за хворими, а також здатність ефективно використовувати знання та навички з питань соціально-медичних проблем здоров'я населення України, системи охорони здоров'я, тенденцій розвитку охорони в закордонних країнах, що забезпечує збереження, відновлення та зміцнення здоров'я.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного опанування навчальної дисципліни важливим є опанування такими дисциплінами:

1. Анатомія людини
2. Фізіологія людини
3. Вікова фізіологія.
4. Спортивна медицина.
5. Гігієна

3. Результати навчання за дисципліною

Знання	<p>ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.</p> <p>ЗК. 2. Здатність виявляти широке коло проблем, ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів.</p>
Уміння	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналізувати літературу з проблем військової гігієни і санітарії, основ медичних знань. 2. надавати домедичну допомогу в особливих умовах військовослужбовців у мирний та воєнний часи. 3. Контролювати власний стан здоров'я та інших членів колективу військової частини. 4. Проводити аналіз санітарно-гігієнічного стану джерел водопостачання, місць поселення, умов проживання з метою профілактики інфекційних захворювань. 5. Обирати принципи та методи дезінфекції, дератизації, дезінсекції, дегазації тощо.
Комунікації	<p>ЗК 7. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, мати навички роботи в команді, цінувати та толерантно сприймати різноманітність думок та мультикультурність.</p>
Автономія та відповідальність	<p>ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем</p>

	самостійності.
--	----------------

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Оцінка «відмінно». Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
82 - 89	Оцінка «добре». Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна
74 - 81	Оцінка «добре». Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
64 - 73	Оцінка «задовільно». Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
60 - 63	Оцінка «задовільно». Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
35-59	Оцінка «незадовільно». Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
1 - 34	Оцінка «незадовільно». Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Розподіл балів

Приклад для заліку

Поточний контроль							Разом	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2					
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	79	100
Поточний контроль								
9	9	17 (9+8)	9	9	9	17 (8+9)		
Контроль самостійної роботи								
3	3	3	3	3	3	3		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: тести, реферати, розрахункові роботи, презентації результатів

виконаних завдань та досліджень, завдання на лабораторному обладнанні, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Теоретико-методологічні основи медико-санітарної підготовки

Тема 1.1. **Теоретичні основи медико-санітарної підготовки.** Завдання медичної підготовки. Поняття про санітарію та основні завдання.

Тема 1.2. **Основи військової гігієни.** Поняття про військову гігієну й основи особистої гігієни військовослужбовців. Гігієнічні вимоги до розміщення військ і водопостачання військовослужбовців. Гігієнічні вимоги до організації харчування військовослужбовців.

Тема 1.3. **Основи військової епідеміології.** Поняття про інфекційні захворювання та їх особливості. Особливо небезпечні інфекції. Поняття про військову епідеміологію. Протиепідемічний захист. Методика обстеження осередків інфекційних захворювань в умовах військової частини.

Розділ II. Організаційні основи невідкладної медичної допомоги

Тема 2.1. **Радіаційна медицина та токсикологія.** Фізичні основи радіаційної медицини, дозиметрії і радіаційної безпеки. Спеціальна обробка при ураженні радіоактивними речовинами. Гостра та хронічна променева хвороба. Поняття про дезактивацію. Хімічна зброя та її вражаюча дія. Правила користування індивідуальним протихімічним пакетом. Дегазація.

Тема 2.2. **Організація невідкладної медичної допомоги військовим та населенню при надзвичайних станах в умовах надзвичайних ситуацій.** Поняття про травми, види травм. Асептика. Антисептика. Десмургія. Транспортна іммобілізація. Організація першої допомоги при кровотечах. Особливості допомоги при закритих травмах: перелом, вивих, розтягнення та розриви зв'язок. Основні правила накладання шин на кінцівки. Серцево-легенево-мозкова реанімація. Травматичний шок. Синдром тривалого

РОЗДІЛ 2. Організаційні основи невідкладної медичної допомоги											
Тема 4. Радіаційна медицина та токсикологія	16	4	2			10					
Тема 5. Організація невідкладної медичної допомоги військовим та населенню при надзвичайних станах в умовах надзвичайних ситуацій.	15	3	2			10					
Тема 6. Шляхи введення лікарських препаратів.	13	1	2			10					
Тема 7. Надання першої допомоги в умовах бою.	16	2	4			10					
	2				2						
Усього годин	90	14	14		2	60					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Організація медичної служби Збройних сил України. Основи військової гігієни Теоретичні питання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання медичної служби Збройних сил України. 2. Поняття про втрати особового складу військ. Класифікація санітарних втрат. 3. Види медичної допомоги на етапах медичної евакуації. 4. Заходи першої медичної допомоги. 5. Основна мета та головні завдання військової гігієни. 	2	

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Догляд за шкірою, профілактика зопрілостей. 7. Догляд за обмундируванням та взуттям. Гігієнічні процедури. 8. Санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення військ у польових умовах, казармах. 9. Гігієнічні вимоги до питної води. Оцінка придатності джерела водопостачання. Оцінка якості води. 10. Норми споживання води. Правила використання води у екстремальних умовах при її нестачі. 11. Норми харчування військовослужбовців. Вимоги до харчового раціону військовослужбовців: забезпечення поживними речовинами, вітамінами, макро- і мікроелементами. 12. Гігієна харчування. Основні гігієнічні вимоги до розпорядку харчування військовослужбовців. 		
2	<p>Тема 2. Основи військової епідеміології Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про інфекційні захворювання та їх особливості. 2. Види патогенних мікроорганізмів. 3. Класифікація інфекційних хвороб за локалізацією збудника та шляхами передачі. 4. Особливо небезпечні інфекції. 5. Поняття про військову епідеміологію. 6. Протиепідемічний захист. 7. Поняття про щеплення. Види вакцин. 8. Поняття про календар щеплення. 9. Методика обстеження осередків інфекційних захворювань в 	2	

	умовах військової частини.		
3	<p>Тема 3. Радіаційна медицина та токсикологія (2 години) Теоретичні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фізичні основи радіаційної медицини, дозиметрії і радіаційної безпеки. 2. Моніторинг радіаційної небезпеки. 3. Спеціальна обробка при ураженні радіоактивними речовинами. Поняття про дезактивацію. 4. Гостра та хронічна променева хвороба. 5. Хімічна зброя та її вражаюча дія. 6. Правила користування індивідуальним протихімічним пакетом. Дегазація. 	2	
4	<p>Тема 4. Організація невідкладної медичної допомоги військовим та населенню при надзвичайних станах в умовах надзвичайних ситуацій.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Поняття про травми, види травм. – Асептика. Антисептика. – Десмургія. – Транспортна іммобілізація. – Організація першої допомоги при кровотечах. – Особливості допомоги при закритих травмах: перелом, вивих, розтягнення та розриви зв'язок. Основні правила накладання шин на кінцівки. – Серцево-легенево-мозкова реанімація. – Травматичний шок. Синдром тривалого здавлювання. Принципи профілактики і лікування травматичного шоку, етапне лікування поранених. 	2	

	Травматичний токсикоз. – Перша допомога при термічних та хімічних ураженнях.		
6	Тема 5. Шляхи введення лікарських препаратів. – Поняття про лікарські речовини, сировини та препарати. Форми лікарських препаратів. – Зовнішнє застосування ліків. Ентеральний та парентеральний шляхи введення препаратів. – Правила користування АІ-2. – Техніка введення препарату за допомогою шприця-тюбика.	2	
7	Тема 6. Надання першої допомоги в умовах бою. – Медичне оснащення, що використовується для виносу поранених з поля бою. – Способи наближення до поранених і виносу їх в укриття. – Способи витягування поранених із бойової техніки. – Перенесення поранених на ношах. – Правила перенесення поранених у різних умовах. – Головні обов'язки і оснащення медичного персоналу під час супроводу поранених, потерпілих і хворих.	4	
	Усього	14	

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Військово-медична підготовка / М.І. Бадюк, В.П. Токарчук, В.В. Солярник [та ін.] / за ред. М.І. Бадюка. – К., 2007. – 484 с.
2. Сидоренко П.І. Військово-медична підготовка / П.І. Сидоренко, Т.М. Гут, Г.А. Чернишенко. – К.: Видавництво «Медицина», 2008. – 430 с.

Додаткові:

1. Апанасенко Г.Л. Медицинская валеология / Г.Л. Апанасенко, Л.А. Попова. – Киев: Здоров'я, 1998. – 247 с.
2. Апанасенко Г.Л. Медична валеологія (вибрані лекції) / Г.Л. Апанасенко, Л.О. Попова. – К.: Здоров'я, 1998. – 248 с., іл.
3. Бугайов В.М. Зміни здоров'я населення України внаслідок Чорнобильської катастрофи / В.М. Бугайов [та ін.]. – К.: Абрис, 1996. – 170 с.
4. Даценко І.І. Гігієна і екологія людини. Навчальний посібник / І.І. Даценко. – Львів: Афіша, 2000. – 315 с.
5. Бардов В.Г. Пропедевтика гігієни, військова та радіаційна гігієна / В.Г. Бардов. – К., 1999. – 396 с.
6. Гут Т.М. Практикум з військово-медичної підготовки / Т.М. Гут. – К.: Здоров'я, 2001. – 98 с.
7. Костенецкий М.И. Техногенные радиационные аварии – организация защиты и медицинской помощи: Учебн. Пособие / М.И. Костенецкий, И.В. Кочин. – Запорожье: ЗГИУВ, 2003. – 34 с.
8. Кочин И.В. Защита населения при авариях на атомных электростанциях: Учебн. пособие / И.В. Кочин, М.И. Костенецкий, Г.А. Черняков / под ред. докт. мед. наук, акад. И.В. Кочина. – Запорожье: ЗГИУВ, 2000. – 39 с.
9. Чуприна О.В. Основы медичних знань / О.В. Чуприна, Т.В. Гищак, О.В. Долинна. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 216 с.
10. Корнієнко В.В. Військово-медична підготовка: Навч. Посібник. – К., 2001. – 84 с.
11. Перша медична допомога: підручник для населення. – К., 1999. – 168 с.
12. Швидка медична допомога: Навч. Посібник / Л.П. Чепкий, О.Ф. Возіанов, О.Й. Грицюк [а ін.]. – К., 1992. – 311 с.

**8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**

Календар щеплень, дозиметричні прилади: ДП-5В, ДП-22В, військовий прилад хімічної розвідки, аптечка АІ-2, індивідуальний протихімічний пакет, шини, бинти, шприці, ампули з розчинами, муляж для внутрішньом'язової ін'єкції, ноші тощо.